

**Návrh
na vyhlášení zvláště chráněného území**

Chráněná krajinná oblast Soutok

**ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů
a § 4 vyhlášky č. 60/2008 Sb.**

Praha, únor 2010

1. Název zvláště chráněného území:

Soutok (var. Soutok Moravy a Dyje)

2. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

Chráněná krajinná oblast – dále jen „CHKO“

(ve smyslu § 25–27 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů – dále „zákon o ochraně přírody“)

3. Předměty ochrany a jejich popis:

Předmětem ochrany CHKO je unikátní krajina na dolním toku řek Moravy a Dyje s mozaikou lesních, lučních, mokřadních a vodních ekosystémů, s rozsáhlým komplexem lužních lesů nížinného typu, s částí unikátní historické krajinné úpravy v Lednicko-valtickém areálu včetně geomorfologických, hydrologických, pedologických, paleolontologických, antropologických a historických složek krajiny. Nedílnou součástí předmětu ochrany CHKO jsou dochovaná rostlinná a živočišná společenstva a druhy uvedené ve vládním nařízení č. 132/2005 Sb. ve znění č. 371/2009 Sb. jako předměty ochrany pro EVL Soutok-Podluží a EVL Niva Dyje a v nařízení vlády č. 26/2005 jako předměty ochrany Ptačí oblasti Soutok-Tvrdonicko.

Popis předmětů ochrany EVL a PO:

Společenstva lesní

- 91E0* Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
91G0* Panonské dubohabřiny
91F0 Smíšené lužní lesy s dubem letním (*Quercus robur*), jilmem vazem (*Ulmus laevis*), j. habrolistým (*U. minor*), jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*) nebo j. úzkolistým (*F. angustifolia*) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (*Ulmenion minoris*)

Společenstva nelesní

- 3130 Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpínské oblasti a horských poloh a jiných oblastí, s vegetací tříd *Littorelletea uniflorae* nebo *Isoëto-Nanojuncetea*
3150 Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition*
3260 Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion*
3270 Bahňité břehy řek s vegetací svazů *Chenopodion rubri* p.p. a *Bidention* p.p.
6210 Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*)
6410 Bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (*Molinion caeruleae*)
6430 Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně
6440 Nivní louky říčních údolí svazu *Cnidion dubii*
6510 Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*)

* prioritní stanoviště

Druhy živočichů

svinutec tenký (*Anisus vorticulus*)
bolen dravý (*Aspius aspius*)
kuňka ohnivá (*Bombina bombina*)
bobr evropský (*Castor fiber*)
tesařík obrovský (*Cerambyx cerdo*)
sekavec (*Cobitis taenia*)
lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*)
houzourek běloploutvý (*Gobio albipinnatus*)
ježdík dunajský (*Gymnocephalus baloni*)
ježdík žlutý (*Gymnocephalus schraetzeri*)
vydra říční (*Lutra lutra*)
ohniváček černočárý (*Lycaena dispar*)
piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*)
páchník hnědý (*Osmaderma eremita* *)
ostrucha křivočará (*Pelecus cultratus*)
hořavka duhová (*Rhodeus sericeus amarus*)
čolek dunajský (*Triturus dobrogicus*)
velevrub tupý (*Unio crassus*)
drsek větší (*Zingel zingel*)
klínatka rohatá (*Ophiogomphus cecilia*)
drsek menší (*Zingel streber*)
roháč obecný (*Lucanus cervus*)
vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*)
raroš velký (*Falco cherrug*)
ledňáček říční (*Alcedo atthis*)
žluna šedá (*Picus canus*)
strakapoud prostřední (*Dendrocopos medius*)
lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*)
čáp bílý (*Ciconia ciconia*)
včelojed lesní (*Pernis apivorus*)
luňák hnědý (*Milvus migrans*)
luňák červený (*Milvus milvus*)
husa velká (*Anser anser*)
kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*)
lžičák pestrý (*Anas clypeata*)
zrzohlávka rudozobá (*Netta rufina*)

4. Cíle ochrany

Obecné cíle ochrany:

Dlouhodobým cílem ochrany CHKO při zachování typického rázu krajiny v nivě dolního toku velkých řek Moravy a Dyje s převážným zastoupením lužních lesů a mozaikou lučních, mokřadních a vodních společenstev a historickými krajinnými úpravami v Lednicko-valtickém areálu je :

- zajištění dlouhodobě dobrého stavu všech společenstev a druhů, které jsou předmětem ochrany EVL Soutok-Podluží a EVL Niva Dyje a PO Soutok -Tvrdonicko
- udržování druhové pestrosti území péčí o stávající cenná lesní, luční, mokřadní a vodní společenstva a vytváření vhodných životních podmínek pro jejich obnovu nebo rozvoj
- udržování, příp. vytváření vhodných životních podmínek pro vzácné a chráněné druhy rostlin a živočichů a jejich společenstva
- zajištění dlouhodobě dobrého stavu specifických přírodě blízkých nížinných lužních lesních společenstev

Dílčí cíle péče o lesní společenstva:

Zajišťovat podmínky pro existenci (případně rekonstrukci) smíšených lesních porostů dřevin přirozené druhové skladby, s dostatečně početnými populacemi jednotlivých druhů dřevin, s vývojově příznivou věkovou a prostorovou strukturou růstových fází (vývojových stádií) a s přítomností odumřelého dřeva umožňujícího zachovat v plném rozsahu rozmanitost přirozeně se vyskytujících organizmů.

Dílčí cíle péče o nelesní společenstva:

- Zachovat nelesní, zejména luční a mokřadní vegetaci v současné diverzitě a rozsahu
- Udržet druhově pestrý společenstva luční, mokřadní a vodní vegetace s výskytem vzácných druhů

Dílčí cíle péče o vodní toky:

- Zachovat dosavadní charakter koryta řeky Dyje v části, která není změněna vodohospodářskými úpravami.
- Zajišťovat podmínky pro obnovu přirozeného vodního režimu upravených vodních toků
- Zajišťovat podmínky pro přirozené oživení toku vodními organismy.

Dílčí cíle péče o vzácné a ohrožené druhy organizmů:

- Zajišťovat a vytvářet podmínky, případně realizovat konkrétní opatření, pro uchování příznivého stavu populací vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

5. Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí jsou stanoveny v § 26 zákona č. 114/1992 Sb.

6. Návrh bližších ochranných podmínek:

V souladu s ustanovením § 26 odst. 1 písm. i) a § 44 odst. 2 zákona o ochraně přírody se navrhuje, aby na území nově navržené CHKO bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- a) zřizovat, vyznačovat a provozovat turistické, cyklistické, jezdecké, vodácké a běžecké trasy a stezky,
- b) provozovat na vodních tocích a plochách vodní sporty mimo místa k tomu vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
- c) upravovat koryta vodních toků, zejména měnit podélný a příčný profil dna vodního toku, vytvářet příčné překážky, stupně a prahy či zasahovat do sedimentů, nebo odstraňovat břehové porosty či výrazně měnit jejich složení,
- d) kosit nebo odstraňovat litorální porosty rybníků a odstraňovat plovoucí nebo ponořenou vegetaci,
- e) provádět odbahnění rybníků a vodních ploch a ukládat vytěžené sedimenty
- f) organizovat akce s hromadnou účastí (více jak 100 účastníků) mimo zastavěné území obce, stálé sportovní areály a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody.

7. Územně správní zařazení území:

Kraj:	Jihomoravský
Okres:	Břeclav
Obec s rozšířenou působností:	Hodonín Břeclav Hodonín

8. Přehled katastrálních území dotčených návrhem zvláště chráněného území:

Jihomoravský kraj

Břeclav, Bulhary, Charvátská Nová Ves, Kostice, Ladná, Lanžhot, Lednice na Moravě, Moravská Nová Ves, Nejdek u Lednice, Nové Mlýny, Podivín, Poštorná, Přítluky, Rakvice, Týnec na Moravě, Tvrdonice, Zaječí, Hodonín, Mikulčice.

9. Orientační výměra zvláště chráněného území:

139 km² (dle GIS)

10. Odůvodnění návrhu:

Hlavní důvody zpracování návrhu na vyhlášení CHKO:

Hlavním důvodem zpracování návrhu na vyhlášení CHKO Soutok je ochrana unikátních přírodních a krajinných hodnot. Území bylo v rámci projektu VaV/620/16/03 *Vyhodnocení potenciálu krajiny ČR z hlediska možného dalšího územního rozvoje CHKO v ČR* vyhodnoceno jako vhodné k ochraně v kategorii CHKO. V souladu se schválenou koncepcí MŽP se do CHKO dostane dosud nechráněné území v nivě dolního toku Moravy a Dyje. Toto území vyniká koncentrací přírodních hodnot, zvláště pestrostí biotopů, zejména lesních, lučních, vodních a mokřadních, s výskytem značného počtu chráněných a vzácných druhů rostlin a živočichů. Nová CHKO bude složena ze dvou oddělených území, které od sebe odděluje město Břeclav. Obě části CHKO mají charakter nivy dolního toku velkých řek s významným podílem lesních, vodních a mokřadních ekosystémů. Západní část (EVL Niva Dyje) má nižší zastoupení lesů, ale větší podíl lučních ekosystémů, ve východní části (EVL Soutok – Podluží) se nachází největší komplex nížinných lužních lesů v ČR. V obou částech došlo v minulosti k rozsáhlým krajinářským úpravám, jejichž výsledkem je člověkem obhospodařovaná harmonická krajina s zachovanými přírodními hodnotami. Do CHKO je zahrnuta část Lednicko-valtického areálu. V CHKO se nevyskytuje plně žádné sídlo..

V rámci přípravy soustavy Natura 2000 byla na části plochy vyhlášena ptačí oblast Soutok-Tvrdonicko a do národního seznamu evropsky významných lokalit (EVL) byly zařazeny ploše rozsáhlé EVL Niva Dyje a Soutok – Podluží, které překrývají většinu území CHKO. Ptačí oblast i obě EVL vynikají velkým množstvím předmětů ochrany (v ptačí oblasti populace 9 ptačích druhů, v EVL 12 biotopů a 23 živočišných druhů).

Vyhlášení území v kategorii CHKO zajistí efektivní ochranu přírodních a krajinných hodnot, jejichž zachování je podmíněno trvalým přirodě blízkým způsobem obhospodařování krajiny. Pouze malou část ekosystému je možno ponechat samovolnému vývoji bez zásahů člověka, aniž by to vedlo ke zhoršení jejich biodiverzity. Správa CHKO podporou péče o biotopy a druhy vhodným způsobem hospodaření, využíváním ekonomických nástrojů, prováděním managementu, příp. uplatňováním administrativních nástrojů ochrany přírody zajistí, aby péče o krajину, biotopy a rostlinné a živočišné druhy vedla k zachování nebo zlepšení stavu všech předmětů ochrany území.

K názvu zvláště chráněného území:

Název CHKO „Soutok“ vychází z názvu v oblasti jižní Moravy běžně používaného pro soutok Moravy a Dyje. Tento název bez uvedení jmen obou řek je v regionu vžitý právě pro soutok Moravy a Dyje jako dvou největších řek v regionu na Moravě. Alternativně se nabízí název „Soutok Moravy a Dyje“.

Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území:

Pro zajištění ochrany ploše rozsáhlého území s největším celkem lužních lesů v ČR, kde je charakter krajiny dán nejen přírodními podmínkami nivy dvou velkých nížinných řek s významným podílem přirodě blízkých ekosystémů, ale je spoluvytvářen i dlouhodobou

lidskou činností včetně rozsáhlých historických krajinných úprav, je CHKO nejvhodnější kategorií ochrany.

K předmětům ochrany:

Předměty ochrany jsou navrženy tak, aby obsáhly přírodní a krajinné hodnoty území nově navržené CHKO v celém jejich rozsahu.

K cílům ochrany:

Cíle ochrany jsou formulovány v souladu s ustanoveními § 25 odst. 2 zákona o ochraně přírody.

K návrhu bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky CHKO jsou navrženy v souladu s ustanovením § 44 odst. 2 zákona o ochraně přírody tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou ošetřeny základními ochrannými podmínkami CHKO a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

K vymezení hranice zvláště chráněného území:

CHKO je navržena ze dvou celků. V prostoru mezi oběma celky se nachází město Břeclav. Navržená hranice CHKO vychází z potřeby zahrnout do CHKO nejcennější přírodní části, zohledňuje vymezení ptačí oblasti a EVL, ale zároveň respektuje plánovanou výstavbu obchvatu města Břeclavi. Do CHKO jsou zahrnuty zejména lesní, luční a mokřadní ekosystémy, pouze v severozápadní části CHKO je z důvodu jasného vedení hranice jižně od obce Přítluky zařazena do CHKO v nivě Dyje i větší plocha zemědělské (orné) půdy. Navržená hranice CHKO je vždy vedena přednostně po jasné viditelných liniích v terénu, které jsou zároveň hranicí pozemkových parcel. Značná část hranice CHKO je vedena po hranici České republiky se Slovenskou republikou a Rakouskem.

11. Evidované přírodní zdroje na území nově navrženého zvláště chráněného území:

Nerostné suroviny

Nerost:

Ropa a zemní plyn

Výhradní ložisko:

Lužice / 308277100 (ropa), 308277200 (zemní plyn)

Chráněné ložiskové území:

mimo CHKO

Dobývací prostor těžený:

Lužice I / 8400150

Plocha uvnitř CHKO jen několik m², těžební zařízení mimo CHKO. Nejsou střety mezi OP a těžbou.

Nerost:

Ropa a zemní plyn

Výhradní ložisko:

mimo CHKO

Chráněné ložiskové území:

mimo CHKO

Dobývací prostor těžený:

Hrušky / 8400360

Dobývací prostor zasahuje do CHKO jen plohou několika m², těžební zařízení mimo CHKO. Bývalé ložisko Hrušky slouží jako podzemní zásobník zemního plynu, nejsou střety mezi existencí CHKO a provozem zásobníku.

Nerost:

Ropa a zemní plyn

Výhradní ložisko:

Týnec na Moravě / 308297200 (zemní plyn), 308297200 (ropa)

Chráněné ložiskové území:

--

Dobývací prostor těžený: Týnec / 8400300
Probíhá uzavírka ložiska. Měla by být odstraněna všechna těžební zařízení a produktovody

Nerost: Ropa a zemní plyn
Výhradní ložisko: Lanžhot / 315507100 (ropa), 315507200 (zemní plyn)
Chráněné ložiskové území: Lanžhot / 15507100
Dobývací prostor těžený: Lanžhot / 8400700

Překryv s I. zónou CHKO. Vydaná rozhodnutí zůstávají v platnosti. Těžba možná za předpokladu nepoškozování předmětů ochrany.

Nerost: Ropa a hořlavý zemní plyn
Výhradní ložiska: Poštorná-Charvátská Nová Ves / č. 3261600 (ropa a zemní plyn) a Charvátská Nová Ves / č. 3264900 (zemní plyn)
Chráněné ložiskové území: --
Dobývací prostor těžený: Charvátská Nová Ves / 8401181 a 2

Jen třetina DP je uvnitř CHKO. Těží se ropa a zemní plyn na ložisku Poštorná-Charvátská Nová Ves, severněji ležící ložisko plynu Charvátská Nová Ves dosud netěženo. Budoucí těžba možná za podmínky, že nepoškodí předměty ochrany.

Nerost: Ropa a hořlavý zemní plyn
Výhradní ložisko: Poštorná 4. obzor / 3262900 (zemní plyn) a Poštorná 8. obzor / 3262700 (ropa, zemní plyn)
Chráněné ložiskové území: Břeclav II / č. 26270000
Dobývací prostor těžený: Poštorná IV / 8401191 a 2

Z 8. obzoru se těží ropa a zemní plyn, ze 4. obzoru zemní plyn. Existující těžební zařízení nejsou v zásadním rozporu se zájmy ochrany přírody.

Nerost: Ropa a zemní plyn
Chráněné ložiskové území: Břeclav I / 25700000
Dobývací prostor těžený: Břeclav / 8400861 a 2
Existující těžební zařízení nejsou v zásadním rozporu se zájmy ochrany přírody.

Nerost: Ropa a zemní plyn
Dobývací prostor s ukončenou Lanžhot I / 8400100
těžbou:
Předpokládá se zrušení dobývacího prostoru s ukončenou těžbou.

Nerost: lignit
Výhradní ložisko: Hodonín-Břeclav / č. 3138801
Chráněné ložiskové území: Břeclav / č. 7138801020
Překryv s 2., 1. a 3. zónou CHKO. Doporučuje se odepsat okrajovou část zásob pod CHKO a zmenšit CHLÚ.

MŽP v území povolilo následující průzkumy na ropu a zemní plyn:

Průzkumné území	Držitel práv	Platnost povolení do
Svahy Českého masívu	MND Production a.s.	30. 6. 2019
Vídeňská pánev VIII	MND a.s.	30. 6. 2016
Břeclav I	Česká naftařská s.r.o.	13. 8. 2012

Průzkumná území překrývají kompletně celou navrhovanou CHKO Soutok.

Prognózní zdroje

Číslo	Název	Nerost	Surovina
9411800	Hvězda	Lignite	Lignite
9411700	Lanžhot	Lignite	Lignite

Prognózní zásoby lignitu představuje dubňanská sloj nízko prouhelnělého humusového uhlí.
Sloj leží v hloubce přes 200 m a i přes mocnost až 9 m ji lze považovat za neperspektivní.

Zpracoval:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
15.2.2010